

AUTOS F.I.A.T.

—No se'ls cregui, senyora, tot són apariències: fins diu que tenen l'automòbil fiat!

L'anell d'en Mistral

La important revista francesa «Excelsior», no fa gaire que va publicar la interessant notícia de que la vídua del gran poeta En Frederic Mistral, havia fet present al Felibrige—institució de cantors i d'aimadors de la llengua, de les costums, de les tradicions i de la història de Provença—el famós anell de l'excels autor de «Mireia» i de «Nerto».

Aquest anell, que te montada una gran esmeragda, és d'una incalculable vàlua així material com històrica, car va pertànyer a l'Emperador Napoleó I, el qual el duia al dit el dia en que va lliurar-se la memorable batalla d'Austerlitz, el resultat favorable de la qual per a les tropes imperials, atribuiria sens dubte Bonapart—que era molt supersticiós—a l'eficàcia del seu anell, el qual tenia per un veritable «porte-bonneur» de miraculoses virtuts.

Per quin atzar aquesta joia va anar a parar a les mans del poeta? Heu's aquí la història.

Napoleó, volent donar una prova del seu imperial apreci al seu germà Il·lucí Bonapart va fer-li present en certa ocasió del meravellós anell. D'herència en herència, la joia acabà per pervenir a un nebot d'en Il·lucí, anomenat Bonapart Wyse, home aficionat a les lletres i especialment a la poesia.

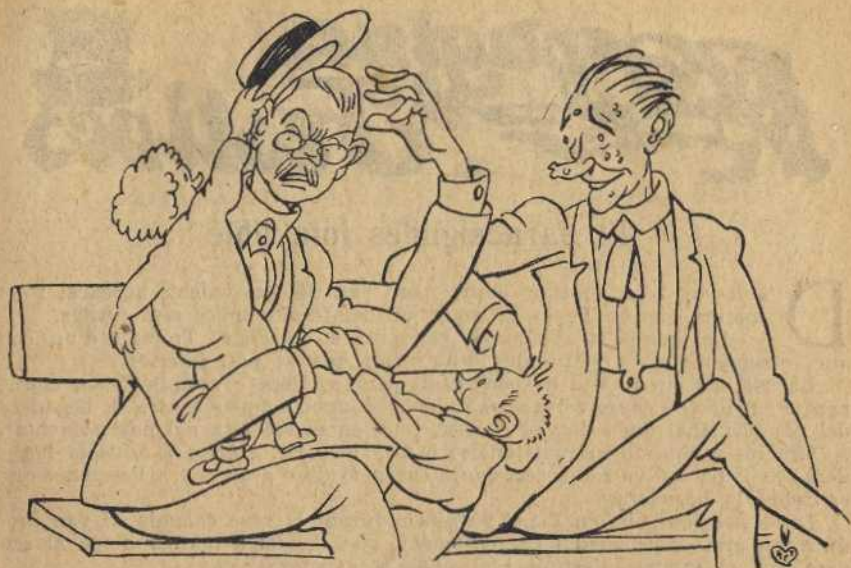
L'any 1868 en Bonapart Wyse, que residia aleshores a Irlanda, i que estava enterat de la predicció de Lamartine de que el cantor del Rose seria el més gran poeta de França, va voler conèixer personalment a En Mistral fent un viatge exprés a la Provença amb l'esmentat objecte.

El príncep va ésser rebut pel mestre dels felibres en l'hort de la seva casa camperola, havent restat l'hoste tan admirat del geni del poeta, que, volent testimoniar-li la seva admiració d'alguna manera, va treure's del dit el famós anell posant-lo a l'altre d'Eu Mistral.

El gran poeta, que aleshores era jove, tenia tal apreci per l'anell que no se'l va treure del damunt més que en la diada de les seves noces en que va cedir-lo a la que, durant quaranta cinc anys, va ésser la seva digna esposa.

D'aquí endavant la històrica tumbaga farà part amb la «coupo santo», de les insignies que els felibres porten al cap de llurs manifestacions públiques, quan tracten de defensar la llengua Hur o llurs tradicions regionals.

Les dades anteriors són tant més interessants en fer esment de que el gloriós Frederic Mistral va ésser un gran amic de Catalunya, coneixedor de la seva llengua i dels seus poetes, i, un any, mantenedor dels Jocs Florals de Barcelona als quals va assistir i en els quals va pronosticar la futura glòria d'aquell estudiantet vigatà que més tard fou nostre excels Mossen Jacinto Verdaguer, tal com abans havia predit la seva pròpia—com hem esmentat—el gran poeta romàntic francès,

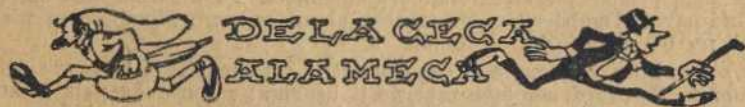

—Jo aquí a Vilassar hi estaria divinament si no fossin aquests petits que m'amoïnen tot el dia.

—Veü, en canvi, a mi m'amoïnen els grans..

—Oh, a mi els grans no em preocupen, doncs així que són grans, ja els deixo que se'n vagin sols.

—«Bueno», és que el que em preocupa, és que els meus grans no se me'n volen anar.

Un convent d'altura

La expedició britànica que no fa gaire va fer l'ascensió al Gaurisankar, en la serra de l'Himalaya, va descobrir a l'altura de 6.000 metres damunt del nivell del mar, un monestir budista, la comunitat del qual està composta de 400 monjos.

La raó d'haver escollit un lloc tan enlairat per a fer-hi llur convent no ja van donar els ascetes budistes als expedicionaris, però és senzill suposar-la: la major facilitat d'aconseguir que les oracions llurs arribin al cel. Com que ja surten de mig camí!

JORDI BUSCA

Les Pàgines Festives

El paracaigudes infal·lible

D'aviadors n'he conegut molts, però cap de tan valent, agosarat i temerari com en Pepet Trompis, un dels meus amics més íntims. La vocació d'aviador li va venir a en Pepet Trompis d'un cop que, essent petit, va caure des d'un segon pis al pati interior.

La caiguda era mortal de necessitat, però en Pepet Trompis no va morir, perquè en lloc de caure contra les rejoles, va anar a topar contra la bogadera del pis principal que s'estava rentant roba en el safareix del pati esmentat.

Gràcies a aquesta circumstància, o més ben dit, gràcies a aquesta bogadera, en Pepet no va rebre cap dany, excepció d'un gran cop a l'esquena que va rebre la bogadera.

Les sensacions que en Pepet va sentir durant la seva caiguda, li van produir tan gran satisfacció i contentament, que l'endemà mateix digué al seu pare que el tregués d'estudi i el posés a aviador.

El seu pare que no tenia mai un no per a ell, el posà d'aprenent sabater l'endemà mateix.

Mentre va fer de sabater, s'accentuà la seva vocació per al deport de l'aviació. Moltes vegades el seu amo l'havia atrapat fent volar sabates enlaire, sense cap mala intenció; fins que a l'últim, el seu amo el va despatxar perquè tirant sabates enlaire va encertar el nas d'un client en el moment que entrava a la botiga.

El pare d'en Pepet, enfadat al veure que l'havien despatxat, li volia fer estudiar piano per a atipar-lo i fer-li la vida desagradable, però per consell dels veïns va desistir i el deixà ingressar en una escola d'aviació.

Els seus primers assaigs foren brillantíssims. Va espatllar dos aeroplans i un hidroavió. També ell es va trencar algun os, però ningú no se n'adonà perquè no ho volgué dir a ningú.

El seu primer vol fou molt emocionant, i tothom elogià la precisió en el maniobrar. Més tard, aquesta precisió li ha sigut reconeguda pels jurats internacionals, puix avui, en Pepet Trompis, és campió universal de precisió, títol que només poden obtenir els que consecueixen alçar-se sense tocar a terra.

Però, per què hem sortit a parlar avui d'en Pepet Trompis? Doncs perquè ahir vaig tenir el gust de dinar amb ell i alguns altres companys a casa.

Va arribar a Barcelona ahir mateix per la via aèrea, i va aterrirar al terrat de casa.

Ens vam abraçar i quan vaig haver conseguit que es quedés a dinar, vaig fer anar a convidar tots els meus amics per a fer així honor a l'hoste il·lustre.

Tot dinant, ens contà que havia donat la volta al món, explicant-nos les mil aventures del viatge.

—I com s'ho feia per mantenir-se?—li preguntà el meu amic Llopis, comerciant de betes velles d'espardenya.

—Per mantenir-me, menjava.

—Però vull dir, com s'ho feia per a adquirir queviures?

—Els comprava.

L'amic comerciant semblà quedar convençut i callà, mentre l'aviador anava explicant aventures i més aventures que ens tenien a tots fortament interessats. Un cop va tenir d'aterriçar en un poble saivatge. Els negres van córrer a agafar-lo i ja se l'anaven a menjar, quan ell es va treure el revòlver i els va fer fugir a tots, i això que el revòlver estava descarregat.

—Doncs com va ser que fugissin?—li preguntà el comerciant de betes velles.

—Perquè als primers setze trets ja en van caure tretze.

—Però no diu que estava descarregat?

—Sí, senyor, però el revòlver que jo tinc queda automàticament descarregat quan ja s'han tirat setze trets.

—Així és clar que van fugir, si els matava.

—No, senyor. Justament els que vaig matar no van fugir.

Després versà la conversa respecte l'estabilitat dels aparells i els perills de l'aviació.

I en això sí que en Pepet Trompis ens captivà. En arribar a les postres, va posar-se a trucar en la copa amb una cullereta, i ens anuncià solemnement que havia inventant un paracaigudes mitjançant el qual ja no hi hauria cap perill per a el navegant aeri.

El paracaigudes consistia en una mena de trajo neumàtic, de cautxú molt fort, ple d'aire, amb un cinturó en forma de salvavides de mar o neumàtic d'auto, amb un barret també de cautxú, forma tap de xampany.

—Quan es veu que l'aeriplà comença a caure, no cal més que posar-se aquest vestit i llençar-se en l'espai sense por, perquè tant si es cau de cap com de peus, com de costat, no és possible fer-se mal.

—Però, això està provat?

—Sí, senyor. S'han fet ja dotze proves. Els quatre primers van morir, però llur mort no pot atribuir-se a la caiguda, perquè el metge que certifica la seva defunció, trobà que l'un patia del cor, l'altre tenia set costelles fracturades; l'altre anava amb el cap romput i el darrer ni cap tenia. No cal dir que en aquestes condicions, per molt perfeccionat que estigui un paracaigudes, no és possible que es pugui viure.

—I les altres vuit proves?

—Les altres vuit proves van anar molt bé i tingueren un veritable èxit, però no van poder realitzar-se perquè el dia fixat per a fer-les, va ploure.

El comerciant de betes velles, en sentir això, va fer una riulla tan irònica, escèptica i sardònica, que l'aviador se'n sentí pregonament molestat.

—I bé; què significa aquesta riulla de conill?—li digué.

—Significa que jo, mentre no s'inventi un procediment absolutament segur, mai no m'enfilaré en un aeriplà.

—I si jo li digués que ja està inventat el procediment segur per no caure en aeriplà, hi pujaria?

—Sí, senyor.

—Doncs ja pot venir al terrat.

—Oh, se m'ha de demostrar.

—Que no em creu per la paraula?

—No.

—Aleshores fem un document. Vostè s'ha compromès a pujar en aeriplà des del moment que ha dit que s'enfilaria quan hi hagués un procediment segur. Jo li dic que el procediment existeix, solament que és un secret, i no li puc comunicar fins que serem en l'aire. En cas de que no li comunicués el secret, o que resultés el procediment insegur, em comprometo a indemnitzar-lo amb vint-i-cinc mil pessetes en plata. En canvi, si el procediment resulta absolutament segur, vostè em compra el secret per igual quantitat.

—Acceptat.

El senyor Llopis i en Pepet, van estendre el document. Tots els amics vàrem firmar com a testimonis, i al cap de pocs moments, ells dos s'enfilaven en l'aparell. El comerciant de betes velles, estava groc com la cera... L'aparell es posà en marxa, i aviat fendia l'espai amb una velocitat considerable.

Quan van ser a sis mil dos cents vint-i-dós metres d'altura, en Pepet Trompis, sense deixar el volant, digué al senyor Llopis.

—Demés, el procediment de resultats i seguretat absoluta per no caure en avió, és no enfilarse mai. I, ara vinguin els cinc mil duros o sinó li faig fer el «looping».

JIM-FIT

El suplement d'EN PATUFET, corresponent al present número, publica el seté fulletó de la interessant novel·la d'En Josep M.ª Folch i Torres, LES MEMORABLES AVENTURES D'EN ROC GENTIL (2.ª part). Amb aquest suplement es regala el conte complet «Cin cèntims d'avellanes», per Pere Matalonga

PATUFET - FILMS

PEL·LICULA DE LA SETMANA

De Mollet a Badalona,
de Caldes a Castellar,
de Vallvidrera a Pedralbes,
de Vilanova a Talarn,
de La Roca a Sant Celoni,
de Sant Boi a Sentmenat,
de Sitges a La Garriga,
de Ribes a Puigcerdà,
de Santa Coloma a Abrera,
del Vendrell a Puigpelat,
de Granollers a La Puda,
del Masnou a Premià,
de La Espluga a Sanahuja,
de Vilafranca a Calaf,
de Martorell a Terrassa,
de Manresa a Cadafau,
d'Argentona a Riudevilles,
de Girona a La Bisbal,
de Massanet a Tordera,
de Vidreres a Llansà,
de Sant Feliu a Gelida,
de La Granada a Montblanc,
de l'Arbós a Vilardida,
de Vilarrodona a Valls,
de la Seu d'Urgell a Berga,
d'Igualada a Parlabà,
d'Hostalric a la Llacuna,
de Sant Fost a Rellinàs,
de Palautordera a Celma,
de Monistrol a Fogàs,
de Montmell a Vacarisses,
de Sils a Vilabertran...

I vostès, ben segur que ara,
preguntaran estranyats,
si aquesta nomenclatura
és de canals projectats
o de noves carreteres
de la Mancomunitat.
Res d'això: és l'itinerari

que va fer cert contrabaix
dins la passada quinzena,
d'envelat en envelat.

Nxio

—Has vist, noi? Fracassa la Conferència de Gènova, fracassa la Conferència de Londres...

—Res, que desacrediten de tal manera les conferències, que em temo que aquest hivern que bé no en podrem donar ni tu ni jo cap de matemàtiques ni de física.

La llebreta va a caçar.

La llebreta va a caçar;
porta al coll la carrabina,
i la canana a mig cos,
i de biaix la motxilla.

Passa boscos, passa rius,
passa planes, passa viles;
pagès que veu ajupit,
pagès a qui pren la vida.

Tres hores que va pel món;
no li manca punteria;
de tants trets com ha tirat,
el canó se li aferrissa.

Les terres que ha corregut,
les ha regat amb sang viva:
—Que soterrin als butxins
que ens cerquen de nit i dia;
que arrasin els camps d'arrós,
els forns i les teuleries;
que ningú faci tupins
ni rasoies assassines,

que prou llebretes han mort,
perquè no en prengui justícia...
Ai, taules de missenyors,
al foc prou us llençaria!

Coqueses del botavant,
qui us vegés a l'ast rostides;
de la set de sang que tinc,
totes les mars em beuria!—

En ésse a aquestes raons,
sent un gosset que buixina;
la llebreta agafa por

que ningú l'encalçaria;
i llença la carrabina.

I la canana també,
i el mateix fa amb la motxilla.

Escapa camps a través,
quan és vora els seus homeis
els esguarda i s'esgarrafa;
veu que s'estan bellugant
i els pren tots per cosa viva.

—Pagesets a qui jo he mort,
ja us diré set lletanies;
deixeu-me sortir d'aquí,
que hi ha uns gossos que m'atien.—

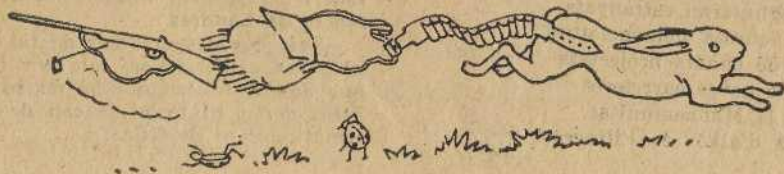
Li sembla que tots els morts
li estan barrant la fugida.
Quan més de la vora els veu,
més temorega se'ls mira.

Els veu i'ànima de pi
i una brusa per camisa,
les cames qui sap a on,
la testa ni s'endevina.

De la por que li ha agafat,
ha quedat estemordida;
l'esma de córrer ha perdut;
se li ha enterbolit la vista;

sent una doló al ganyot,
una dolor que l'afina,
i encara una veu que diu:
—Feu-me-la en cols a mig dia!—

CLOVIS EIMERIC

El patge Eloi

Als cims de dues altes muntanyes, dos grans castells s'alçaven majestuosament, ennegrits pel temps i rodejats d'altres muralles; però ben diferents l'un de l'altre, doncs el del senyor de Bravamar presentava un aire agradable, envorinat de bells arbres i blanques casetes que s'agrupaven harmoniosament al seu entorn. El del Comte de Rocabruna, home cruel i dolent, s'alçava, en canvi, sobre unes roques espadades, oferint un aspecte esfereïdor.

El poblet del bon comte estimava el seu senyor per la seva bondat i per ell hagueren donat llur vida; mentre que el de Rocabruna era detestat de tothom. Es per això que el mal comte odiava el bon de Bravamar: igual que un lleó esperant abraonar-se damunt l'innocent anyell, esperava amb dalit ferotge el moment de poder apagar la seva venjança.

Un dia de tardor, el patge Eloi sobre una terrassa del castell de Bravamar, estava esguardant plaent el bell paisatge que s'estenia davant els seus ulls. Era Eloi el patge preferit de la comteseta Annés, filla del comte, estimada i coneguda en tota la rodalia pel seu cor d'or; doncs no ocorria en aquell poblat cap desgràcia, que Annés, amatent, no s'apressés a socórrer.

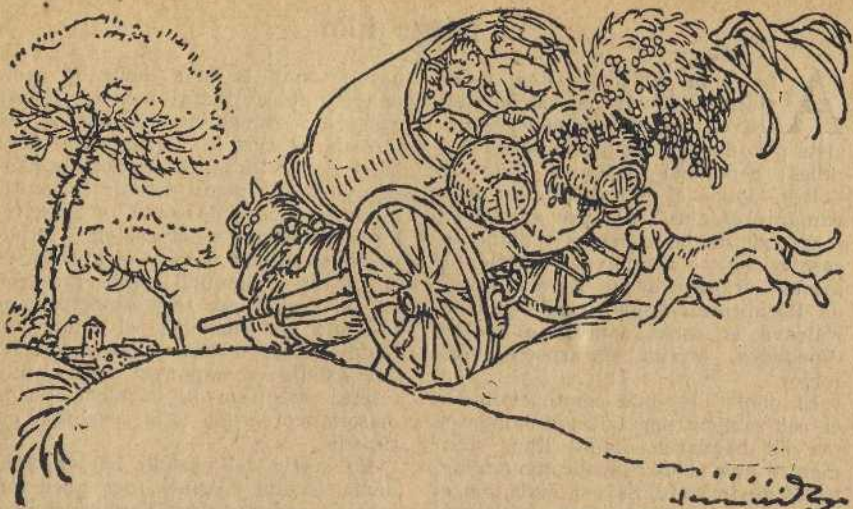
El temps avençava i mentre el sol davallava majestuosament darrera unes muntanyes, al lluny, el cel prenia un tint vermellós, rebent els darrers, raigs de l'astre de foc, i la lleugera brisa que de dia movia dolçament les fulles, anava extingint-se suauement, quedant-se la vegetació tranquil·la sota el cel rogenç.

Eloi mirava amb neguit el camí que conduïa al castell, creient veure-hi aparèixer la figura escalent de la comteseta que havia anat a fer un

passeig amb la seva dama de companyia als voltants; més el temps passava i Annés no era encara retornada al castell. Estranyat el fidel patge de tal tardança, cercava la causa que havia pogut retenir la gentil infantesa quan, de sobte, oí unes remors a l'entrada del castell i baixà precipitadament per a assabentar-se de la causa d'aquell soroll. En arribar a la sala, un trist espectacle es presentà als seus ulls: el comte, esblaimat, estava dret al costat de dama Amèlia, acompanyat de la comteseta, escoltant la narració de la dissort ocorreguda a la seva filla estimada.

En sortir del castell, havien anat dama Amèlia i Annés, per unes formoses prades collint floretes camperoles d'aquí d'allà, fruit d'un bell jorn de tardor i escoltant amb delectança els cants encisadors dels ocells que s'esplaiaven joiosos. Un riuet foll i fressós, que serpentejava la prada, mormorejava quietament aïlla prop. Sense adonar-se'n, però, havien anat allunyant-se del castell; les flors i herbes desapareixien ja, fent lloc a uns bells arbres que anunciaven un bosc frondós. Portades per llur entusiasme, s'endinsaven en el bosc, quan, sobtadament, sentiren un trepitg entre les fulles i veieren amb esglai uns cavallers armats que, sense deixar el temps de fer cap crit, s'abraonaren sobre la comteseta enduent-se-la abans que la dama pogués fer cap moviment per a defensar-la.

El desesper del pare era indescriptible a l'assabentar-se d'aïtal nova. Esblaimat com la mort, jeia abatut per la tristor, posseït del més negre desconhort. Eloi estava desesperat al pensar en la seva mestressa estimada. On devia ésser, ara? Qui era el malvat que havia fet aquest rapte? Un nom es presentà tot seguit al pensament d'Eloi: el comte de Rocabruna.

TORNANT DE LA FONT D'EN TÓFOL

—Quin paisatge tan esplèndit! Ves si no hauria estat millor que haguessin fet Barcelona aquí...

bruna! Ningú sinó ell en el comtat hauria pogut cometre aquesta vil acció. Pobre Annès, com devia sofrir pensant en el seu pobre pare, en tots els que l'estimaven! Potser en el fons d'alguna humida presó patia fred, potser fam... O, no, això no podia ésser, que la gentil comteseta, aquella infantesa tan formosa per la seva bondat, fos víctima de la crueltat d'un home; i Eloi, no escoltant sinó el seu heroisme, prengué el seu fidel cavall i, armat de la seva daga, partí resolt a fer-ho tot per tal de salvar la comteseta.

* * *

Clarejava el dia, quan el patge arribà al castell de Rocabruna. Demanà veure el comte i, després d'algunes objeccions per part dels soldats, l'introduïren en una terrassa on el comte era amb el seu fill, que tan sols tenia tres anys, únic amor del seu cor empedreït.

—Quin és el motiu que et porta

aquí, minyó?—demanà el comte amb veu fosca.

—Venia a demanar-vos, noble senyor—digué, resolt, Eloi,—la llibertat de la comteseta Annès, al preu de la meua, si cal.

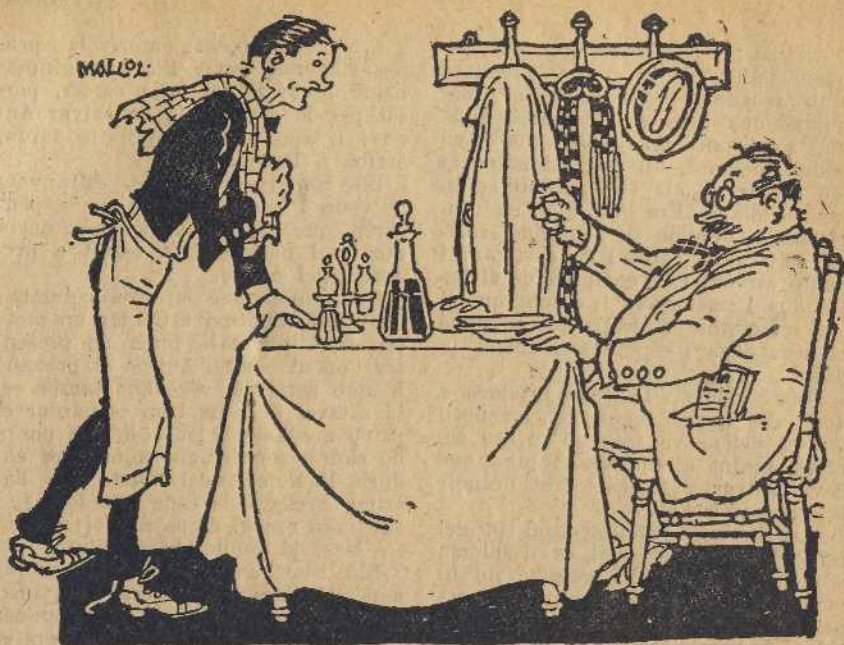
En sentir aquestes paraules, el comte esclafí un riure sarcàstic que feria el cor, i mirant-se el patge, digué:

—Ves-te'n d'aquí, si no vols conèixer l'acer dels meus soldats.

I, girant-se vers el seu fill, el prengué en sos braços i li ensenyà uns cignes que, al lluny, nadaven altívolament sobre les límpides aigües del llac.

Eloi, avençant pàl·lid encara que valerós, vers el mal senyor, digué tirant-se als seus peus:

—Jo us ho demano, senyor comte, pel que tingueu de més estimat, de tornar-me la meua mestresseta! Demaneu-me el que vulgueu, enc que sigui la meua vida!

A LA FONDA

—Escolti, cambrer. Vostè ho veu decent, que jo em trobi amb un botó de calçotets a la sopa?

—Però, senyor!... Vostè es pensa que per 20 cèntims que paga de la sopa va a trobar-hi calçotets i tot?

La seva veu fou torbada per una remor estranya que venia del lluny. Eloi i el senyor de Rocabruna alçaren el cap, sorpresos. Una àliga creuava els aires, semblant voler rapinyar-ho tot amb els seus ulls esferèidors l'esclat dels quals ni els raigs del sol poden extingir.

De sobte, un somris diabòlic es dibuixà en els llavis del comte i, esguardant el patge, li digué:

—Et donaré la comtesa si em portes un ou, un sol ou d'aquesta àliga.

Pal·lidejà Eloi en oir aquests mots; més no vacil·là un moment. I fixant els seus ulls blaus a la cara del comte, digué d'una veu insegura:

—Ho prometeu?

—Només tinc una paraula!

I amb aquest comiat, Eloi sortí del castell i, empunyant el cavall que l'esperava a un bosc veí, marxà corrents, adreçant-se vers els nius d'àligues.

* * *

Després de cavalcar llarg camí, arribà Eloi a un dels nius d'àligues d'unes muntanyes. Era a la matinalda, i el sol començava a estendre sos raigs de llum. El fidel patge deixà el seu cavall a un bosquet que hi havia al vessant de la coma i pujà a un dels cims, on devia haver-hi el niu de la ferotge au.

Arribat a dalt, vegé que, sortosament, l'àliga no hi era; i, avençant amb precaució, pogué veure amb joia quatre ous dins el niu. Allargà la mà i n'agafà un d'ells. Però, en aquell moment, un crit astorador es féu sentir en els aires, seguit d'un espetec d'ales. Era l'au, que, en veure com li prenien els seus ous, volava amb dalit per tal de castigar el lladre atrevit. Eloi comprengué el perill que l'amenaçava i, veient que li era impossible d'escapar-se, prengué la seva daga i esperà fermament la lluita.

Fou horrible... La sang brollava a dolls del cap i mans del joveocell que es defensava amb tot el seu coratge, tenint a una mà el preu que devia salvar a Annès i fent brandir la daga amb l'altra.

A la fi, pogué enfonsar-la al coll del rei dels aires, el qual es desplomà a terra, vençut. Eloi gairebé no hi veia; els seus trajos eren estripats pels garfis de l'àliga i nombroses ferides cobrien els seus braços i cara.

Ni un instant pensà el patge en guarir-se les ferides; sinó que, arrossegant-se com podia apoiant-se en arbres i mates, car les forces l'abandonaven, arribà fins allí on havia deixat el fidel corcer i, enfilant-s'hi, prengué el camí del castell.

A través de boscos ombrívols i prades rialleres, corria Eloi vertiginosament a cavall del brau corcer, portat per la seva dèria de salvar Annès; i, cap al caient de la tarda, arribà a Rocabruna.

Els soldats del comte, estranyats de veure'l tan espellifat i encès, pensaren que alguna nova greu devia dur i el portaren tot seguit a presència del comte.

Eloi, apoiant-se en una columna, no pogué d'antuvi articular un mot; tan sols tingué la força de presentar l'ou al comte. Aquest el prengué i, amb sorpresa, vegé que també estava tacat de sang i en esguardar el patge que estava fent esforços per a no caure, comprengué aquell cor endurit l'heroisme del noi. Una llàgrima brollà dels seus ulls foscos, i amb veu ronca, digué a Eloi:

—Ves, la comteseta és lliure!

Eloi sentí una joia inefable en oir aquests mots; la seva cara esblaimada resplendí d'alegria i del seu cor brollaren mots d'agraïment envers el cel que l'havia fet fort en el combat.

Una forma menuda entrà en aquest moment a la cambra. Eloi es girà i fent un crit de joia, pal·lidejà i, trontollant, caigué desplomat a terra: la filla del comte de Bravamar era salvada!

GINESTA DEL BOSC

El «Violet» d'aquesta setmana publica

DE MALA MENA

d'en Ruyra, amb ninots de l'Apa, i en la primera pàgina

EL CAPELL DEL SENYOR PAU

magnífica historieta d'en Serra de quines il·lustracions en donem una mostra.

Invents i curiositats

Haureu sentit dir alguna vegada que a Alemanya i a França, es va fer famós un home que es va vendre l'ombra, en Pere Schlemil. Doncs bé, a Espanya hi ha cada diumenge milers d'homes que es venen l'ombra i el sol... I, té, ningú se'n preocupa.

Els núvols van a buscar l'aigua al mar per abocar-la damunt de la terra. D'aquí ve que Sèneca deia que els núvols eren les botes de reg del cel.

Sembla que un grup de literats es proposa canviar la lletra de la vella cançó popular: «Muntanyes regalades són les del Canigó...». Es que ara, naturalment, han pujat de preu.

El professor, si apreneu idiomes, sempre us dirà que us fixeu en l'accent. Es cert: vegeu si hi ha diferència entre una «mongeta rònega» i una «mongeta renega». I tot ho fa l'accent.

Les paraules tenen coses ben estranyes; una dona esqueixada, fa fàstic; el bacallà esqueixat, dona goig.

Ni l'home, ni el llibre més il·lustrats, són els millors. Sota una brusa blava, com sota una coberta de paper d'estrassa, pot enquistar-s'hi tot el saber del món.

Abans la civella es duia al peu; ara es porta a la cintura; demà es portarà al coll: per a subjectar la corbata. I el món seguirà rodant.

Les mines d'or s'agoten. Al Transvaal, on fins fa poc sortia l'or en barra, ha començat ja a sortir convertit en moneda. Ço sembla indicar clarament que els filons s'acaben, perquè l'or en moneda porta

sempre una barreja d'altres metalls. Es tem que, dins de poc temps, al Transvaal, l'or surti en xec i en bitllets de banc. Seria una gran desgràcia per l'Anglaterra.

SABERUT

—En aquests banys no lloguen carabasses?

—No, senyor. Les carabasses es foaden, es deslliguen... en fi, poden donar molts disgustos.

—Oh, no me'n parlii Prou que ho vaig veure el juny passat els disgustos que donen les carabasses.

Pàgines viscudes

La espina

QUAN l'home tornà del treball, amb l'eina a l'espatlla, es trobà que la seva dona estava plorant, esperant-lo en el dintell de la porta de la casota miserable.

—Doncs, està pitjor el noi?

—Està pitjor, i se'ns morirà si no li podem fer pendre el remei que el metge m'ha deixat.

—Què no el vol pendre?—féu l'home, amenaçador.

—Es que és una cosa espessa i amargant que fa de molt mal empassar.

—Es que si no ho vol pendre ja li estampiré jo coll avall, encara que sigui amb un samalé.

—No, Genís, no parlis així del nostre pobre malaltet. No parlis així, perquè has de saber que si no li podem donar entenet per les bones de que prengui tots els remeis i tot l'aliment que li cal, en Nisó se'ns morirà.

—Se'ns morirà. I això per què?

—Perquè diu el metge que el nostre menut té alguna tara al pit, i que ja se li sent al respirar, i que cal molt d'aliment i molt de compte...

L'home es quedà consirós, i al cap d'una estona, donant-se un cop amb la mà plana damunt del genoll, preguntà:

—I és el metge mateix que ha dit que s'havia d'anar a les bones?

—Ell mateix, perquè tot disgust i tota contrarietat que tingui, serà com si li rosegüés el pulmó, que prou tarat que diu que el té.

—Així si que no veig com ho hem de fer, perquè el marrec és més tossut que jo mateix, i quan no vol tastar la sopa, no hi ha més que els cops i els crits que l'ablanin.

—Potser prometent-li coses...—apuntà la mare.

—Sí... Què redimoni li vols prometre, amb tanta misèria com hi ha a casa?

—Ja ho sé... Però jo ho dic perquè una cosa o altra havem de fer perquè no se'ns mori.

Després, prenent una ampolla i una cullera, es disposà a entrar en la cambra desmantelada on jeia el pobre malalt.

El pare seguí al darrera.

El malaltet es trobava assegut en el llit, amb el cap i les espatlles enfonzades en un coixí, sense coixinera.

En veure'l, el pare es sentí profundament commogut. En pocs dies, com havia perdut, el pobre infant! La cara se li havia posat blanca i fina, deixant transparentar les venes blaves.

En entrar el seu pare, el noi li adreçà un esguard tot afectuós.

Ell s'hi atansà, i en sentir el respir fadigós del malalt, no poté ocultar la pena que li causava.

—Estic molt malalt, oi?—digué el noi.

—Cal que prenguis tots els remeis que ta mare et faci pendre.

El noi, girà la cara afigit.

—Té, fillet. Pren aquesta cullerada i prou.

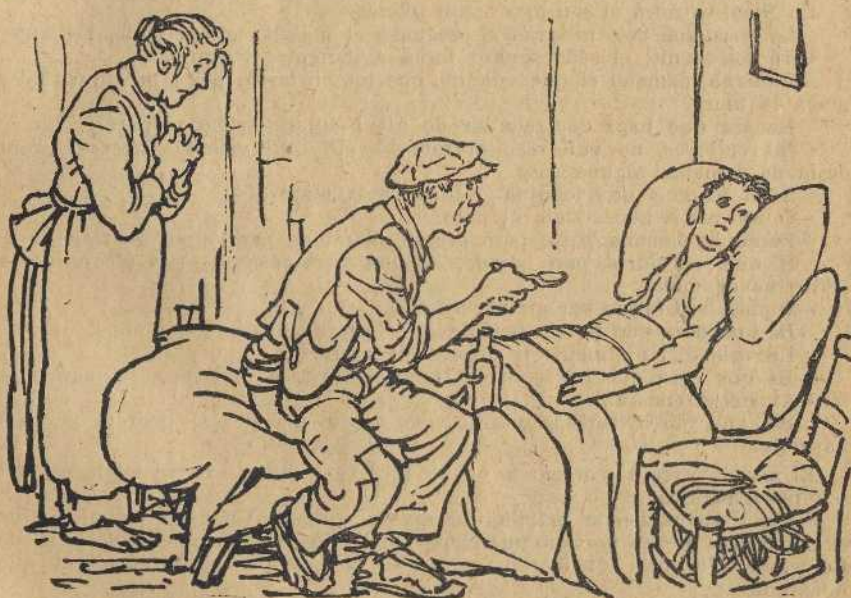
El malalt s'obstinà i cap reflexió no el podé treure de la seva actitud apàtica, ni cap súplica no el decidí.

Pare i mare van sortir de la cambra. Ell cap cot; ella, plorosa:

—Se'ns morirà, Genís; se'ns morirà el pobre fill nostre!

Assegut en una cadira, amb el cap entre les mans, l'home s'enfonsà en tota llei de reflexions. Què n'havia tret de fer tants sacrificis per a pujar aquell noi? Tanta joia que n'havia tingut al néixer! Joia i orgull. Perquè quan va néixer la gran, també n'estigué força joíós, però en Genís esperava un noi i no una noia, i, entre la joia, hi hagué un poquet de desil·lusió. Mentre que quan va néixer en Nisó, allò va ésser la de saltar i ballar.

I, ara tenir de veure com la traïdora malaltia se'l va emportant, rosegant-li el pit, assecant-lo com una flor arrencada...

De cop i volta, en Genís s'alçà i tornà a la cambra:

—Genísó, escolta, fill... Has de pendre el remei, saps? Es un cop de coll i prou... Ja sé que és amargantot, i que fa de mal pendre, però cal que facis un cop d'home i avall.

El malalt feia anar el cap a dreta i esquerra.

—Nisó, no em diguis que no. Pensa que si no prens el que et donen, et moriràs... No t'ho dic pas per espantar-te, però cal que ho sàpigues. Has de pendre els remeis i els aliments, o sinó... el que et dic: et moriràs, i ves com ens ho farem sense tu. La noia, com si no la tinguéssim, llogada com està de minyoneta a la granja... Vull dir que és com si només et tinguéssim a tu.

Cansat de moure el cap a dreta i esquerra, o potser amb el bon desig de complaure al seu pare, en Nisó no respongué res.

—Joana! Porta el remei i la cullera, que en Nisó serà bon minyó i ja veuràs com se'l pendrà.

El pare mateix omplenà la cullera i l'atansà als llavis del malalt.

—Té, fillet...

En Nisó, clucat d'ulls, avençà els llavis amb tot el bon desig de vèncer la repugnància que li causava, però no féu més que tocar-hi lleugerament, i no pcdé empassar-se'n ni una gota.

—Fill; fes un esforç!—suplicà la mare, que havia estat contemplant, amb esperança, aquella escena.

El malalt se la mirà, com pregant-li que no insistís.

Aleshores, el pare, que ja es guardava l'ofèriment com a darrer recurs, s'assegué a la mateixa vora del llit, i preguntà al malalt:

—Veïam, Nisó. Si et prens aquest remei, ja pots demanar la cosa que més t'agradi i te la donarem.

En Nisó, es mirà el seu pare amb interès.

—La cosa que més m'agradi?—preguntà el malalt, amb els ulls brillants. Però tot seguit, el seu esguard tornà a llanguir, desanimat.

—Demana, demana el que vulguis, que tot ho farem per a procurar-t'ho—pregà la mare.

—Encara que hagi de treballar de nit i de dia—afegí el pare.

—No vull res, no vull res—murmurava ell, com volent vèncer el propi desig de demanar alguna cosa.

—Si et fes goig una joguina...—iniciava la mare.

—O un vestit nou...—feia el pare.

—Demana, demana Nisó, però pren-te el remei, per l'amor de Déu!

—El que jo voldria, pare—digué,—és una altra cosa; però ja sé que no la podré haver mai...

—Digues-la, i farem per arribar-hi, fill.

—Es una cosa que no em deixa viure de tanta angúnia que em dona.

—La vols dir, fill meu?—li pregava la mare.

—Es una cosa que tan com em fa el viure trist, em faria la mort més trista i afrosa encara...

—Ho vols dir, Nisó? Digues-ho, que farem tot el que podem per donar-te-la.

El malalt cercà a redreçar-se un xic més en el llit, i extrenyent la mà del seu pare, explicà:

—Era d'abans d'estar malalt, que això va passar. Un dia a estudi, arribà el noi de cal Meniu portant un rellotge que li havia regalat el seu oncle, de Barcelona. Jo, per aquell rellotge no sé el que hauria fet, de tant que m'agradava...

—Bé, per què has de plorar ara, Nisó?—li féu el pare, interrompent-lo.

—Perquè ja no vaig reposar pensant com me'l podria fer meu aquell rellotge. I, una estona que ell se'l va treure del puny per a anar a rentar els tinters, que aquell dia li tocava aquesta feina, vaig espiar que se'l deixava dins del seu caixó, i d'allí el vaig pendre...

—Fill, Nisó: Per què contes això ara, si t'estàs malmetent la vida?—féu la mare.

—No ploris més—féu el pare.—Si li vas pendre, li tornes i ja està.

—No, no és això—anava fent en Nisó, amb la cara entre les mans, plorant abundantment.

—Vols dir que no tens el rellotge per a tornar-li?—féu el pare.—Doncs em posaré a treballar i em vendré, si cal, fins la roba que porto per a pagar-li un altre rellotge.

—No, no és això!—continuava en Nisó.—El fet va ser un altre. Quan el noi tornà i es trobà que el rellotge havia desaparegut, es quedà que no sabia el que li passava i ho digué tot seguit al senyor mestre. El mestre preguntà a tothom... Jo tremolava com la fulla en l'arbre. A l'últim, veient que tothom negava, el senyor mestre ens féu posar arrencats i digué que ens hauria de registrar les butxaques a tots. Jo tenia el rellotge dins de la de les calces, i em vaig quedar corglaçat en sentir això. El senyor mestre, entretant, anava escorcollant els nois, un a un. Quan fou vora meu, em sentia uns remolins en les orelles que em creia que anava a caure. Allavors, traïdorament, vaig treure'm el rellotge de la butxaca i, dissimuladament, el vaig deixar caure en la del davantal del pobre noi que tenia al meu costat. Aquest noi era en Sebastianet, aquell pobrissó que no té pare ni mare i el tenien de vailet a cal Benoc...

—Reposa fill, que t'estàs quedant desalenat.

—Deixeu-me parlar, mare, que com més vergonya sento, més em sembla que m'alleugereixo de l'angoixa que des d'aquell dia ja no m'ha deixat mai més. Perquè, és un turment per mi veure a cada instant el posat del pobre Sebastianet quan el senyor mestre li trobà el rellotge. El primer que va fer fou girar-se a mirar-nos a mi i al noi de l'altre costat, pàl·lid, amb el llavi tremolós, sense poder dir ni una paraula... El senyor mestre, davant de tothom el tregué d'estudi, dient-li que mai més no hi tornés. En Sebastianet s'ertí de classe plorant, i jo quasi l'envejava, de tantes ganes de plorar que jo també tenia

Pare i mare restaren silenciosos, amb el cap baix, com si pesés al seu damunt la vergonyosa acció que el seu fill havia comés.

—Doncs, és això el que jo voldria, pare; és això el que més desitjo i he desitjat en ma vida, que en Sebastià sàpiga que sóc jo el culpable de tot, que és a mi i no a ell que els xicots han de cridar «lladre» com fan quan el veuen; i que sàpiguen tots, que el senyor mestre els hi digui a tots, que vaig ésser jo el mal company, robador del rellotge i calumniador... Quan això hagi aconseguit, allavors podrà tornar al meu cor l'alegria i la tranquil·litat al meu esperit. Aneu a cercar el pobre Sebastianet, aneu a demanar al senyor mestre que tingui la bondat de venir-me a veure, i després doneu-me tants remeis i tan amargants com volgueu, que me'ls pendré de bon grat.

La fadiga i l'emoció van deixar-lo extenuat i li calgué pendre repós una llarga estona.

Aquella mateixa tarda, el senyor mestre entrava a casa d'en Nisó i era assabentat pels pares del noi de tot el que ell havia explicat.

Al cap d'uns moments, arribà en Sebastianet, tot sorprès de l'avis que havia rebut.

—Perdona'm, Tianet, pel gran mal que vaig fer-te.

—Mal, a mi? Si tu mai no m'has cridat «lladre» com fan els altres—féu en Tianet.

—No t'he he cridat, perquè el lladre vaig ésser jo!—confessà en Nisó.

I davant el senyor mestre, tornà a explicar el fet, entre llàgrimes i sanglots.

—Em perdoneu, ara, Sebastianet?

Aquest, més commogut encara que el dia que el van acusar, li donà per tota resposta una forta abraçada.

Després, adreçant-se al senyor mestre, li digué en Nisó:

—Ara li demane que expliqui a tots els companys d'estudi el que aquí ha passat en tornar a admetre en Sebastianet a classe, els hi digui a tots, que el que n'és expulsat, sóc jo,

El mestre, somrient, ple de joia, i commogut també fins a lo més pregou de la seva ànima, li allargà la mà i li digué.

—Molt bé, Nisó. Però cuita a posar-te bo, per tenir el goig i l'honor de tornar a veure't a classe, que si bé és cert que les males accions comeses mereixen menyspreu, el penediment lleal, i la reivindicació noble de l'amic calunniat et fa digne de la més gran estima de tots.

I Déu volgué que al poc temps, en Nisó es trobés restablert de tan de bé que li féu l'haver-se tret aqueixa mala espina del remordiment que li llevava la salut i hauria acabat amb la seva vida.

JOSEP M.ª FOLCH I TORRES

Alexandre Graham Bell

INVENTOR DEL TELÈFON

Molt rarament és la casualitat la determinant màxima de les grans concepcions o invents dels homes de ciència conceptuats de genis. Els seus estudis metòdics i a voltes ben llargs, solen ser els que donen fi a les, al semblar, quimèriques elocubracions. L'exemple el tenim, entre altres, amb en Graham Bell, que

acaba de finir a Sydney, als 75 anys d'edat, inventor del telèfon, expandit per tot el món ràpidament i que tots coneixen pràctica i utilitàriament.

Nasqué aquest cèlebre físic en 1847 a Edimburg, on, juntament amb Londres, rebé part del seu ensenyament, perquè més tard se n'anà a Wurtzburg (Alemanya), a estudiar la medicina. Es féu ciutadà nord-americà, al passar a exercir un càrreg al Canadà, en 1870.

Son pare, Alexandre Melville, era professor de declamació, inventant un procediment d'ensenyament pels sorts-muts.

Fou nomenat, en 1872, professor de Fisiologia vocal a Boston, on continuà estudiant i modificant els procediments d'ensenyança dels sorts-muts ideats pel seu pare.

Bell descobrí el telèfon en 1876, essent un tal Gray competidor seu en la patent. Més tard el modificà, perfeccionant-lo, per quin motiu l'Institut de França li concedí el Premi Volta.

Esmersà les seves activitats científiques en altres invents, sense que cap d'ells hagi donat la volta al món amb tant d'èxit com el telèfon, i arrelant-s'hi amb gran fermesa.

B.

Quadret

A la simpàtica pomellista Pepeta Viñas

Entre mig d'espessa bruna
va fent via el clar matí;
no fa molt sa post la lluna,
el sol comença el camí.
Pastorel·la amb ses ovelles
va fent ruta plana avall,
un minyó amb grans cantarelles
porta a abeurà son cavall.
El ferrer ja encén la farga;

en mig d'espurnes de foc
el sol que daura la terra
ha sortit ben poc a poc.
La campana de l'ermita
crida a missa a n'els fidels.
I el pastó i la pastoreta
costa amunt hi van corrents.

FRANCESC MORAGAS

ENDEVINA, ENDEVINETA

XARADA

Ma *primera* és animal, ma *segona*
és aliment i el *total* per l'hivern
molt servei et farà.

ANTONI SORO

ritzontal com verticalment digui
Primera ratlla, moneda; segona,
carta; tercera, mono; quarta, hor-
talissa.

J. JESUALD B.

QUADRAT

Sostituïnt els punts per lletres
combinar de manera que, tan ho-

LOGOGRIF NUMERIC

^{MAETI}
12345 Nom d'home
3542 Nom de dona
234 Per pescar
15 Nota musical
4 Consonant.

JOSEP ANGLÉS PROUS

Solucions a l'insertat en el número anterior

Al logogrif numèric: *Emili*.

Al rombo: *e, cap, canem, canaris,*
perol, mil, s.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Carrer Cardenal Casañas, 4 (Riera del Pi)

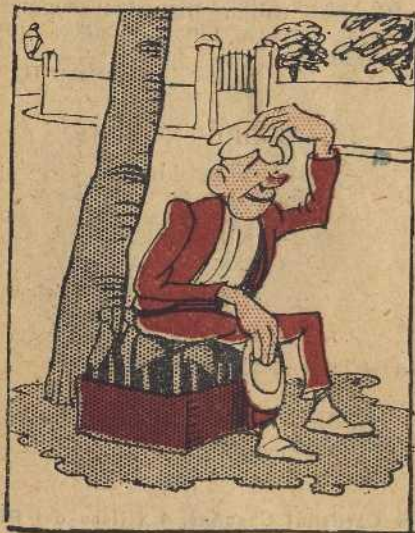
Eduard i Josep Solà, impressors - València, 200 - Telèfon 1282 G.-BARCELONA

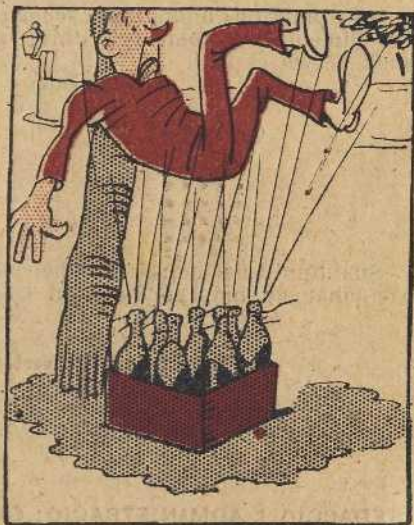
—Com que avui és el meu sant,
vull celebrar la diada.
A casa beuran xampany!

—Amb la calor que avui fa,
no t'atensis pas al sol
que podrien explotar.

—Com que aquí ja no hi fa sol
podré descansar tranquil
sense por de fer un bunyol.

Més per... una altra calor
que cau sobre les botelles,
el xampany fa l'explosió.